

Jonáš Waloschek: *Teorie metafory Paula Ricoeura v kontextu jeho polemiky se strukturalismem*

Posudek školitele

Bakalářská práce Jonáše Waloschka *Teorie metafory Paula Ricoeura v kontextu jeho polemiky se strukturalismem* se snaží rekonstruovat způsob, jakým Ricoeurovy úvahy nad hranicemi strukturalistické metody ve zkoumání společenských fenoménů ústí v jeho teorii metafory. Promyšlení zvláštní znakové povahy symbolů a mýtů dovedlo Paula Ricoeura v šedesátých letech ke konfrontaci se strukturalismem, který se v té době stal jedním z nejvýznamnějších intelektuálních proudů ve Francii (známá je jeho polemika s Claudem Lévi-Straussem, antropologem a vůdčí postavou strukturalismu ve Francii). Tyto úvahy nakonec vyústily v publikování monumentálního Ricoeurova díla na téma metafory s názvem *Živá metafora* v roce 1977. Předkládaná práce nepřináší historický obraz vývoje Ricoeurova myšlení, ale prezentuje rekonstrukci filozofických východisek jeho představ o jazyce a roli metafory v něm.

Práce je rozdělena zhruba do tří částí (poslední dvě na sebe velmi úzce navazují). V první je představen strukturalistický projekt prostřednictvím základních pojmových opozic deSaussurovy strukturální lingvistiky. Ve druhé jsou postupně probrány jednotlivé fazety Ricoeurovy kritiky strukturální jazykovědy a jejího nároku na to stát se univerzální teorií jazykové praxe (zejména je věnována pozornost Ricoeurově rozlišení mezi sémiotikou znaku a sémantikou promluvy). A poslední část seznamuje čtenáře s Ricoeurovou představou o metafoře coby integrální součástí života jazyka, coby nejviditelnějším projevem principu, který musí být přítomen v jakékoli promluvě, aby dokázala plnit referenční funkci.

Domnívám se, že vytčený úkol se autorovi v práci daří naplnit. V jasně strukturovaném textu postupně předvádí velmi úsporným, ale výstižným způsobem jednotlivé části úvahy potřebné k porozumění ne vždy lehkým přístupným Ricoeurovým výhradám vůči strukturalismu, jichž je teorie metafory, dalo by se říci, exemplárním shrnutím. Jednotlivé kroky výkladu na sebe dobře navazují, čtenář rozumí motivaci v pozadí po sobě jdoucích úvah. Možná by ještě bývalo stálo za úvahu o něco lépe vytěžit estetickou dimenzi tématu metafory, tj. naznačit zobecnění Ricoeurovy analýzy vztahu mezi vždy živou a změnu přinášející promluvou, jejímž nejkrajnějším projevem je metafora, a strnulým jazykovým systémem na vztah mezi estetickou zkušeností vůbec a běžnou praxí svázanou dočasně stabilizovaným systémem pravidel. Ale tento bod nechávám spíše jen jako podnět k diskusi během obhajoby.

Práce je psána srozumitelně bez závažných gramatických či stylistických chyb, byť dílčí nedostatky lze najít (např. začátek třetí části na s. 31). Ty ale nepřekračují obvyklou míru výskytu těchto chyb v textech tohoto druhu.

Téma práce bylo navrženo a schváleno s velkým časovým předstihem (minimálně rok před odevzdáním) a po celou dobu psaní byl text samotný pravidelně konzultován.

Vzhledem k uvedeným poznámkám navrhuji práci Jonáše Waloschka *Teorie metafory Paula Ricoeura v kontextu jeho polemiky se strukturalismem* k obhajobě s hodnocením výborně.

Štěpán Kubalík